

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๗๒

วันพุธ ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นางกิริระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๕. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๗. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๘. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายนครชิต สิงหเสนี	(ลาการประชุม)
๒. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้อรอด

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายอภิวัฒน์ คงชาติ

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๒. นางสาวจรรยาพร พงศาตฤกษ์กุล

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นางสาวสุจิตตา มโหธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๕. นายณนันทน์ จันทราชโลธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงครั้งที่ ๓๗๑ วันอังคาร ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๘๔ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๘๔

“มาตรา ๘๔ ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติในการนี้ ศาลอาจมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งเป็นองค์คณะเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยตามมตินั้นก็

คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการจัดทำความเห็นของตุลาการทุกคนเพื่อประกาศราชกิจจานุเบกษตามวรรคสอง ให้จัดทำโดยประกอบด้วยสรุปข้อเท็จจริง ประเด็นที่พิจารณาวินิจฉัย และความเห็นของตุลาการแต่ละคนในแต่ละประเด็นที่พิจารณา”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา เมื่อตุลาการมีคำวินิจฉัยส่วนตนและแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมแล้ว จึงจะมีการลงมติวินิจฉัยคดีนั้น เหตุใดเมื่อมีการแถลงคำวินิจฉัยส่วนตนด้วยวาจาต่อที่ประชุมแล้ว จึงต้องกำหนดให้มีการลงมติอีก

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า เหตุที่ต้องกำหนดให้มีการลงมติภายหลังการแถลงคำวินิจฉัยส่วนตนด้วยวาจาต่อที่ประชุม เพื่อให้ทราบคะแนนเสียงข้างมากและเสียงข้างน้อยสำหรับจัดทำคำวินิจฉัยกลาง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดว่าก่อนมีการวินิจฉัยคดีใด ให้ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนปรึกษาหารือร่วมกันโดยยังไม่ต้องลงมติ จากนั้นให้ตุลาการแต่ละคนทำคำวินิจฉัยส่วนตนเพื่อลงมติหาเสียงข้างมากจะเหมาะสมหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติตุลาการจะทำคำวินิจฉัยส่วนตนมาแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และประธานศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นผู้บันทึกไว้ว่าตุลาการแต่ละคนมีความเห็นอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากตุลาการทำคำวินิจฉัยส่วนตนมาแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้บันทึกไว้ว่าตุลาการแต่ละคนมีความเห็นอย่างไร หมายความว่าองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกันก่อนการลงมติ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติจะไม่มีการปรึกษาหารือร่วมกันก่อนการลงมติ เนื่องจากเมื่อตุลาการแต่ละคนแถลงความเห็นส่วนตนด้วยวาจาต่อที่ประชุมแล้วจะมีการลงมติเพื่อทำคำวินิจฉัยกลางทันที

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความว่า “ให้ที่ประชุม

ปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ” เป็นถ้อยคำที่เพิ่มขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งบัญญัติว่า “การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเข้าใจในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสังเขป พร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถ้อยคำตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษาตามมติที่ได้อีกได้”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า การให้ตุลาการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ควรกระทำตั้งแต่ก่อนมีการทำคำวินิจฉัยส่วนตน และการแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางกฎหมายเมื่อมีการปรึกษาหารือกันและรับฟังความเห็นของบุคคลอื่นแล้วอาจเปลี่ยนแปลงความเห็นของตนได้ แต่โดยธรรมชาติของมนุษย์เมื่อได้มีความเห็นในเรื่องใดแล้วส่วนใหญ่จะไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความเห็นนั้น ดังนั้น ควรให้มีการประชุมปรึกษาหารือกันก่อนจะให้ตุลาการแต่ละคนทำคำวินิจฉัยส่วนตน ซึ่งกรณีนี้ตุลาการทุกคนย่อมมีความเป็นอิสระในการทำคำวินิจฉัย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ตุลาการทุกคนจะมีคณะทำงานของตนในการช่วยจัดทำคำวินิจฉัยส่วนตน ซึ่งตุลาการแต่ละคนต่างมีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนั้น การให้ตุลาการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อลงมติภายหลังตุลาการแต่ละคนทำคำวินิจฉัยส่วนตนแล้วอาจไม่เหมาะสมเนื่องจากอาจทำให้ตุลาการขาดความเป็นอิสระในการทำคำวินิจฉัยส่วนตนได้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีทั้งความเห็นของตุลาการเสียงข้างมากและตุลาการเสียงข้างน้อย แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ คือ ตุลาการเสียงข้างมากอาจเหตุผลในคำวินิจฉัยส่วนตนที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อนำสาระสำคัญในความเห็นของตุลาการเสียงข้างมากมาทำคำวินิจฉัยกลาง ทำให้เหตุผลของคำวินิจฉัยไม่สอดคล้องกัน ดังนั้น ก่อนการทำคำวินิจฉัยกลางจึงกำหนดให้ตุลาการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อพิจารณาว่าจะใช้เหตุผลใดเป็นเหตุผลหลักของคำวินิจฉัย หรือเหตุผลใดควรเป็นเหตุผลสนับสนุน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ในการทำคำวินิจฉัยกลาง ตุลาการทุกคนจะอยู่พร้อมหน้ากันเพื่อพิจารณาคำวินิจฉัยกลางที่ได้มอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งในองค์คณะเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัย ซึ่งในทางปฏิบัติตุลาการแต่ละคนย่อมมีการปรึกษาหารือกันในการทำคำวินิจฉัยอยู่แล้ว จึงไม่ควรกำหนดให้ตุลาการต้องประชุมปรึกษาหารือร่วมกันภายหลังทำคำวินิจฉัยส่วนตนแล้ว เนื่องจากอาจกระทบต่อความเป็นอิสระในการทำคำวินิจฉัยส่วนตนของตุลาการแต่ละคนได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคน ต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ ในการนี้ ศาลอาจมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนในองค์คณะเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยตามมตินั้นก็ได้”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ในต่างประเทศบุคคลที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ส่วนใหญ่เป็นนักนิติศาสตร์ ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านอื่นประกอบด้วย สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้เปิดโอกาสให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มาจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ ซึ่งความหลากหลายดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ต่อเมื่อมีการแลกเปลี่ยนความรู้และความเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันของตุลาการ ควรกระทำเป็นสองครั้ง คือ ครั้งที่หนึ่งควรจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันของตุลาการ ก่อนการทำความเข้าใจส่วนตน และครั้งที่สองเป็นการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันหลังจากที่ตุลาการแต่ละคนได้ทำความเข้าใจส่วนตนเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ได้เหตุผลในการวินิจฉัยที่ละเอียดและมีมุมมองที่รอบด้านมากยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการวินิจฉัยคดี ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง ส่วนตนเป็นหนังสือ พร้อมทั้งแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุม และให้ที่ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติ ในการนี้ ศาลอาจมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนในองค์คณะเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยตามมตินั้นก็ได้”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติตุลาการจะประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนเพื่อกำหนดประเด็นแห่งคดีที่จะต้องวินิจฉัย รวมทั้งจะมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนการทำความเข้าใจกลางด้วย ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญในการวินิจฉัยคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่กำหนดให้ตุลาการทุกคนต้องทำความเข้าใจส่วนตนเพื่อป้องกันมิให้ตุลาการคนใดลงมติตามตุลาการเสียงข้างมาก โดยไม่ได้มีการวินิจฉัยคดีนั้นอย่างแท้จริง นอกจากนี้ เมื่อตุลาการทำความเข้าใจส่วนตนแล้วเสร็จ จะมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนการลงมติเพื่อจัดทำคำวินิจฉัยกลาง ซึ่งภายหลังจากการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันแล้วตุลาการอาจเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยส่วนตนได้ แต่ต้องกระทำทันทีในขณะที่มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันแล้ว และแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในทางวินิจฉัยส่วนตนของตุลาการที่ใช้ในองค์คณะทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ความเห็นส่วนตนของตุลาการทุกคนจำเป็นต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ และกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยในคดีเรื่องใดแล้ว การประกาศคำวินิจฉัยดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาใช้ระยะเวลาานานเกินไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความเห็นส่วนตนของตุลาการทุกคนจำเป็นต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้สังคมได้ตรวจสอบการวินิจฉัยคดีของตุลาการแต่ละคนว่าเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ และเพื่อมิให้การทำความเข้าใจส่วนตนใช้ระยะเวลาากเกินไป ควรเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “ความเห็นส่วนตนตามวรรคหนึ่ง ให้ทำโดยสังเขปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยในคดีเรื่องใดแล้วจะมีการเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับสาระสำคัญของ

คำวินิจฉัยในเรื่องนั้นเป็นเบื้องต้นก่อน ส่วนรายละเอียดอื่นของคำวินิจฉัยต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป ทั้งนี้ อาจกำหนดระยะเวลาสำหรับการประกาศคำวินิจฉัยกลางในราชกิจจานุเบกษาไว้ก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า อาจกำหนดให้ต้องประกาศคำวินิจฉัยกลางในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย ทั้งนี้ ก่อนปี ๒๕๕๐ การประกาศคำวินิจฉัยส่วนตนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษามีความล่าช้ามาก เนื่องจากตุลาการส่วนใหญ่จัดทำรายละเอียดของคำวินิจฉัยส่วนตนมากเกินไป ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การประกาศคำวินิจฉัยกลางในราชกิจจานุเบกษาเกิดความล่าช้าได้

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า ในการลงมติเพื่อวินิจฉัยคดีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสามารถลงมติแตกต่างกับความเห็นส่วนตนที่ได้เสนอต่อองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก่อนที่จะมีมติได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า จากการสอบถามวิธีปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญ กรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะลงมติแตกต่างจากที่ตนได้มีความเห็นส่วนตนนั้น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้นั้นจะต้องแก้ไขความเห็นส่วนตนในทันทีแล้วลงชื่อกำกับไว้ก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นใน**บทวินิจฉัย** **ส่วนตน**ของตุลาการ**ที่มีปีของคดี**ทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่**มีคำวินิจฉัย**”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า หลักการที่บัญญัติในวรรคสามที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติแตกต่างจากที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๕ ที่กำหนดให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลนับแต่วันอ่าน ดังนั้นควรบัญญัติวรรคสามของร่างมาตรานี้ให้เหมือนกับร่างมาตรา ๘๕

ประธานกรรมการกล่าวว่า คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญบางประเภท ไม่มีการอ่านคำวินิจฉัย เช่น คำร้องที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามพ่วงของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีการอ่านคำวินิจฉัย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า คำร้องที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามพ่วงของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นคดีที่ไม่มีคู่กรณี ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่อ่านคำวินิจฉัย

นายชาติชาย ภู เชียงใหม่ กรรมการ สอบถามว่า ความเห็นส่วนตนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ซึ่งถือว่าความเห็นส่วนตนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้นเป็นเพียงต้นร่างความเห็นส่วนตน แต่เมื่อองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนสามารถเขียนความเห็นส่วนตนให้เสร็จสมบูรณ์ในภายหลังได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความเห็นส่วนตนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนจะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมความเห็นส่วนตนภายหลังจากที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยแล้วได้

นายสุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ กล่าวว่า บทบัญญัติในวรรคสามที่แก้ไขเพิ่มเติมไม่ได้กำหนดเงื่อนไขว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้องแก้ไขความเห็นส่วนตัวก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะลงมติเพื่อวินิจฉัยคดี ดังนั้น ควรระบุให้ชัดเจนว่าความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เสนอต่อองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยนั้นเป็นแต่เพียงร่างความเห็นเท่านั้น แต่ความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนที่นำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาจะต้องเป็นความเห็นส่วนตัวที่ได้มีการปรับแก้หลังจากที่ได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะลงมติวินิจฉัยคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนจะต้องทำความเห็นส่วนตัวให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะลงมติวินิจฉัยคดีเพื่อจะได้นำความเห็นส่วนตัวของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า กรณีที่กำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแก้ไขความเห็นส่วนตัวในทันทีก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะลงมติวินิจฉัยคดีนั้น ในทางปฏิบัติกระทำได้ยากเนื่องจากการเปลี่ยนความเห็นส่วนตัว ซึ่งการเขียนความเห็นส่วนตัวใหม่จะต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งในทางปฏิบัติมีเวลาน้อยในการจัดทำความเห็นส่วนตัวใหม่ให้ทันก่อนที่องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะลงมติวินิจฉัยคดี นอกจากนี้ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนจะต้องปรับแก้ไขความเห็นส่วนตัวด้วยตนเองเนื่องจากในขั้นตอนการลงมติวินิจฉัยคดีจะไม่มีเจ้าหน้าที่หรือที่ปรึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการแก้ไขความเห็นส่วนตัวซึ่งแตกต่างกับในขั้นการยกร่างความเห็นส่วนตัว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสามารถให้ที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือในการทำความเห็นส่วนตัวได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นนักกฎหมายสามารถปรับแก้คำวินิจฉัยส่วนตัวได้ทันที

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า การทำความเห็นส่วนตัวไม่ควรมึเนื้อหาเกินหนึ่งหน้ากระดาษ แต่ควรเป็นการแสดงความเห็นโดยสังเขปว่ามีความเห็นต่อคดีนั้นอย่างไรเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในทางปฏิบัติกรณีที่เป็นคำวินิจฉัยของศาลทุกศาลจะยาวมาก เพราะในแต่ละประเด็นจะประกอบด้วยข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องที่โจทก์เสนอ คำให้การแก้คำฟ้องของจำเลย ข้อเท็จจริงในการนำสืบพยานของโจทก์ ข้อเท็จจริงในการนำสืบพยานของจำเลย และความเห็นของศาล

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ในทางปฏิบัติพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเมืองของศาลรัฐธรรมนูญ องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้องทำคดีด้วยความละเอียดรอบคอบและระมัดระวัง

ประธานกรรมการสอบถามว่า ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญใช้คำว่า “ความเห็นส่วนตัว” หรือ “คำวินิจฉัยส่วนตัว”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญใช้คำว่า “คำวินิจฉัยส่วนตัว”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เสนอให้ปรับโครงสร้างบทบัญญัติในร่างมาตรานี้ โดยเริ่มจากการแจ้งกำหนดวันอ่านคำวินิจฉัยให้คู่ความทราบ จากนั้นจึงกำหนดหลักการในเรื่องการอ่านคำวินิจฉัยที่ต้องอ่านโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ยกเว้นคู่กรณีทราบนัดแล้วไม่มาศาล

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประเด็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ นั้น เป็นรูปแบบของการทำคำพิพากษาของศาลยุติธรรมซึ่งเหมาะสำหรับใช้กับคดีที่มีคู่กรณี แต่กรณีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญนั้น จะมีสภาพบังคับเป็นการทั่วไปกับรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลองค์กรอิสระ หน่วยงานของรัฐ และประชาชนทั้งประเทศ ดังนั้น การอ่านคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่ใช่สาระสำคัญ กรณีที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันอ่านคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่ถือว่าเป็นเหตุที่จะต้องเลื่อนการอ่านคำวินิจฉัย ซึ่งแตกต่างกับการดำเนินคดีในศาลยุติธรรมหากคู่ความไม่มาศาลในวันนัดอ่านคำพิพากษา ศาลจะต้องสั่งเลื่อนการอ่านคำพิพากษาออกไปก่อน ประกอบกับร่างมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลนับแต่วันที่ได้อ่านคำวินิจฉัย โดยให้ถือว่าคู่กรณีที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาศาล รับทราบคำวินิจฉัยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านแล้ว

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ควรนำหลักการที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า “คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลองค์กรอิสระและหน่วยงานของรัฐ” รวมทั้งมาตรา ๒๑๒ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ นั้น เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าวหรือถ้าผู้นั้นยังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใด ๆ” มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะมีได้บัญญัติไว้ก็ตาม ก็สามารถดำเนินการบังคับโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติหลักการไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้อีก ดังนั้น เสนอเพิ่มความเป็นวรรคสี่ของร่างมาตรา ๘๕ ดังนี้ “ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ หรือมาตรา ๒๓๑ (๑) ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคห้าเป็นดังนี้ “การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสอง และการแจ้งตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กำหนดไว้ในตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๕ คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวันอ่าน

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณีทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน

ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๒๑๒ มาตรา ๒๑๓ หรือมาตรา ๒๓๑ (๑) ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดทำประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาล ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว

การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคสอง และการแจ้งตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กำหนดไว้ในตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๘๖

“มาตรา ๘๖ คำวินิจฉัยของศาล หากมีความจำเป็นจะต้องบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัย ให้ศาลมีอำนาจกำหนดคำบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาล โดยอาจมีเงื่อนไขหรือมาตรการในการบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด และให้องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดที่มีหน้าที่ในการบังคับรายงานผลการปฏิบัติ หรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำบังคับของศาลต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีความเห็นว่า ควรกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจกำหนดเกี่ยวกับการมีคำวินิจฉัย และคำบังคับให้มีผลย้อนหลัง หรือมีผลในอนาคตเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ แล้วแต่กรณี เช่น นำความในมาตรา ๗๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาใช้บังคับ เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๗๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติอย่างไร

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า มาตรา ๗๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติว่า “ในการมีคำบังคับตามวรรคหนึ่ง (๑) ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี”

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีตามมาตรา ๗๒ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้บังคับแก่คดีที่มีคู่กรณี แต่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม หากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่ชอบจะต้องดำเนินการแก้ไขตามเงื่อนไขที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในคำวินิจฉัย อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติและกระทบต่อการบริหารราชการเป็นวงกว้าง ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในลักษณะดังกล่าว ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญไม่ใช่ศาลที่มีอำนาจในการออกคำบังคับใดๆ ดังเช่นศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง แต่คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจะต้องชี้ให้เห็นว่าการกระทำใดการกระทำหนึ่งถูกต้องตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ส่วนวิธีดำเนินการหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยควรกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการตามกรอบหน้าที่และอำนาจของตนต่อไป อย่างไรก็ตาม หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรานี้ที่กำหนดให้

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกคำสั่งบังคับเท่ากับเป็นการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นคู่กรณีกับคู่ความฝ่ายที่เสียประโยชน์จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และสอบถามว่าในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญได้มีการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกคำสั่งหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญไม่มีการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกคำสั่ง

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสาม กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจมีคำวินิจฉัยให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินคืนพร้อมดอกเบี้ย ดังนั้น หากไม่มีบทบัญญัติดังกล่าวรองรับไว้ อาจทำให้เกิดอุปสรรคในทางปฏิบัติต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ ชดใช้เงินคืนพร้อมดอกเบี้ยนั้น เป็นบทบังคับให้บุคคลต้องรับผิดชอบโดยผลของกฎหมายไม่ใช่เกิดจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งในทางปฏิบัติกรณีศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ กระบวนการคลังจะต้องเป็นผู้ดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อเรียกเงินคืน ไม่ใช่ให้ศาลรัฐธรรมนูญออกคำสั่งบังคับหรือมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดต้องชดใช้เงินคืนพร้อมดอกเบี้ย

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สอบถามว่า ในทางปฏิบัติเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญ จะมีวิธีการ ขั้นตอนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบได้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อกำหนดให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ต้องถือว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบโดยผลของกฎหมาย

นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการ สอบถามว่า กรณีที่องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดที่มีหน้าที่ในการบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่รายงานผลการปฏิบัติหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำสั่งต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวัน จะต้องรับโทษหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดที่มีหน้าที่ในการบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่รายงานผลการปฏิบัติหรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำสั่งต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันตามที่กำหนดในร่างมาตรานี้ ถือว่าองค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ เป็นการละเมิดอำนาจศาล

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่เป็นการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย อันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง นอกจากการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้กระทำความผิด ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องมีคำสั่งในเรื่องให้ผู้นั้นคืนเงินพร้อมดอกเบี้ยไว้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่เป็นการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย อันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ

ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องนำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งเพื่อเรียกเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย ดังนั้น เสนอตัดร่างมาตรา ๘๖ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๘๖ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๘๗

“มาตรา ๘๗ คำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี ต้องประกอบด้วยความเป็นมา โดยย่อของคดี เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ที่ยกขึ้นอ้างอิง

ให้นำความในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มีผลในวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัครเดช คนชื่อ เลขาธิการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะกรรมการพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สภานิติบัญญัติ แห่งชาติ มีความเห็น ดังนี้ (๑) ความในวรรคสอง ที่กำหนดให้นำความในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง นำมาใช้ บังคับแก่การทำคำสั่งโดยอนุโลมนั้น จะเป็นการสร้างภาระให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมากเกินไป เนื่องจากในการมีคำสั่งแต่ละครั้งจะต้องมีการประชุมเพื่อออกคำสั่ง และ (๒) เพื่อให้บทบัญญัติในวรรคสาม เกิดความขัด เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้ มีผลในนับแต่วันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผลของคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญในวรรคสามของร่างมาตรานี้ให้มีผลนับแต่ วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง มีความชัดเจนกว่าประเด็นความเห็นที่สภานิติบัญญัติ แห่งชาติเสนอ และสอบถามว่า หลักการในเรื่องให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนสามคนตรวจว่าจะรับ หรือไม่รับคำร้องไว้พิจารณา บัญญัติไว้ในร่างมาตราใด

นายอัครเดช จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๘๗/๒ บัญญัติว่า

“มาตรา ๘๗/๒ เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ศาลจะแต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่า สามคนเป็นตุลาการประจำคดีก็ได้

ตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งมีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง คำสั่งดังกล่าวให้ถือว่าเป็นคำสั่งของศาล

กรณีตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หากศาลเห็นพ้องด้วยให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้อง ด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดีตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล

คำสั่งของตุลาการประจำคดีให้ถือเสียงข้างมาก”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษา หลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า

กรณีศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณา ควรกำหนดให้มีการประกาศคำสั่งไม่รับคดีนั้นไว้ที่บริเวณที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณา ในวรรคสามของร่างมาตรานี้กำหนดให้นำความในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งโดยอนุโลม มีผลให้การทำคำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำความเห็นส่วนตัวด้วย

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่มีบทบัญญัติในเรื่องให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องทำความเข้าใจความเห็นส่วนตัวกรณีการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคดีไว้พิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ให้นำความในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่งสาม มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๗ คำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดี ต้องประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคดี เหตุผลในการมีคำสั่ง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอ้างอิง

ให้นำความในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่งสาม มาใช้บังคับแก่การทำคำสั่งโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้วให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มีผลในวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำสั่ง”

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยเช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้

การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิมเมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ และให้นำความในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรานี้ที่อ้างถึงร่างมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่งไม่ถูกต้อง

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในวรรคสองของร่างมาตรานี้ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่เป็นการกลับหรือ

แก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นนั้นแล้ว ให้แจ้งคูกรณีทราบ และให้นำความในมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่งสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประธานกรรมการสอบถามว่า เดิมความในวรรคสองของร่างมาตรานี้กำหนดไว้อย่างไร

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เดิมความในวรรคสองของร่างมาตรานี้กำหนดไว้ว่า “เมื่อมีการลงมติเสร็จสิ้นให้ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะร่วมกันจัดทำคำวินิจฉัยของศาล” ส่วนความในวรรคสามเดิมของร่างมาตรานี้กำหนดไว้ว่า “การทำคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง องค์คณะอาจมอบหมายให้ตุลาการคนหนึ่งคนใดเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยของศาลก็ได้”

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาปรับปรุงการอ้างเลขมาตราในร่างมาตรานี้ให้ถูกต้อง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๘๘

หมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

“หมวด ๕

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘๘

“มาตรา ๘๘ ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาล”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่ ร่างมาตรานี้สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีข้อสังเกตว่า เหตุใดจึงมีการกำหนดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้ชื่อว่า “ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” ดังนั้น เพื่อให้เห็นชัดเจนว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสามารถกำหนดเรื่องของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ จึงควรนำความในมาตรา ๑๙๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดไว้ว่า “ให้แต่ละศาล ยกเว้นศาลทหาร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานของแต่ละศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” มากำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ด้วย

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ควรแยกสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญออกจากศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๘๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๙ ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของ ศาลรัฐธรรมนูญ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๙ ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของ ศาลรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๙๐

“มาตรา ๙๐ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้ศาลบรรลุนิติภาวะและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
 - (๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของศาลและตุลาการ
 - (๓) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล คำสั่ง และคำวินิจฉัยต่าง ๆ เกี่ยวกับงานของศาล
 - (๔) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่กิจการของศาล
 - (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ศาลมอบหมาย
- การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่ศาลกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินการตามความใน (๕) และวรรคสองของร่างมาตรานี้เป็นการดำเนินการในฐานะคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งแตกต่างจากการดำเนินการในฐานะศาลรัฐธรรมนูญ จึงเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้ศาลบรรลุนิติภาวะและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
 - (๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของศาลและตุลาการ
 - (๓) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล คำสั่ง และคำวินิจฉัยต่าง ๆ เกี่ยวกับงานของศาล
 - (๔) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่กิจการของศาล
 - (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มอบหมาย
- การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กำหนด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๙๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙๐ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้ศาลบรรลุนิติภาวะและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
- (๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของศาลและตุลาการ

- (๓) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล คำสั่ง และคำวินิจฉัยต่าง ๆ เกี่ยวกับงานของศาล
 (๔) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่กิจการของศาล
 (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มิกฎหมายกำหนดหรือที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย
 การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญกำหนด”

มาตรา ๙๑

“มาตรา ๙๑ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ศาลมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง การจัดประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง และการเทียบตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การออกจากราชการ วินัย และการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ และการอื่นที่จำเป็นในการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการสำนักงาน และพนักงานราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน

(๕) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๖) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน

(๘) การกำหนดคุณสมบัติ วิธีการสรรหา และการคัดเลือกเลขาธิการ

(๙) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๑๐) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศาล รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้างด้วย

(๑๑) การแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตามแต่จะมอบหมาย

(๑๒) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๑๐) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาวะความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของบุคลากรแต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร

ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีหน้าที่ลงนามในระเบียบหรือประกาศที่ศาลมีมติเห็นชอบแล้ว และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้” และสอบถามว่า เรื่องระเบียบ และการแต่งเครื่องแบบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการกำหนดไว้ในร่างมาตราใด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เรื่องระเบียบ และการแต่งเครื่องแบบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๗/๒ โดยความในร่างมาตรา ๒๗/๒ มีการกำหนดเรื่องเครื่องแบบของบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไว้ด้วยแล้ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงอาจตัดความใน (๙) ของร่างมาตรานี้ออกก็ได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดเรื่องเครื่องแบบ และการแต่งเครื่องแบบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างมาตรานี้น่าจะเหมาะสมกว่า เพราะร่างมาตรานี้อยู่ในหมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการเสนอตัดร่างมาตรา ๒๗/๒ ออกทั้งหมด และเสนอแก้ไขความใน (๙) ของร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “(๙) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของตุลาการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาการได้มาซึ่งเลขอาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจะใช้วิธีการคัดเลือกเท่านั้น การที่ความใน (๘) กำหนดให้ใช้วิธีการสรรหาอาจบั่นทอนขวัญกำลังใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้การได้มาซึ่งเลขอาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามระเบียบหรือประกาศที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๘) เป็นดังนี้ “(๘) การกำหนดคุณสมบัติ วิธีการสรรหา และที่ขาดเสียไม่ได้ได้มาซึ่งเลขอาธิการ” และสอบถามว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีระเบียบเกี่ยวกับการลาหยุดของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่อย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญไม่มีการออกระเบียบเกี่ยวกับการลาหยุดของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติหากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนใดจะลาหยุดราชการก็จะมีหนังสือแจ้งให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญทราบเท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็น (๙/๑) ดังนี้ “(๙/๑) การลาหยุดราชการของตุลาการ” และเสนอแก้ไขความในวรรคห้า เป็นดังนี้ “ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีหน้าที่ลงนามในระเบียบหรือประกาศที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติเห็นชอบแล้ว และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่ปฏิบัติงานในด้านคดีจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

(๑) การแบ่งส่วนราชการภายในของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง การจัดประเภทตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง และการเทียบตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่ง และค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การออกจากราชการ วินัย และการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ และการอื่นที่จำเป็นในการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการสำนักงาน และพนักงานราชการของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งของข้าราชการสำนักงาน

(๕) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๖) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การรักษาทะเบียนประวัติและควบคุมการเกษียณอายุของข้าราชการสำนักงาน

(๘) การกำหนดคุณสมบัติ วิธีการสรรหา และสรรหาได้มาซึ่งเลขานุการ

(๙) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งเครื่องแบบของตุลาการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน

(๙/๑) การลาหยุดราชการของตุลาการ

(๑๐) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้านอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของศาลตุลาการ รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้างด้วย

(๑๑) ทนายแต่งตั้งบุคคลหรือสหวิชาชีพที่จัดทำเนียบทนายได้ ๗ คนในแต่ละสมัยของ

(๑๒) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขานุการ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) (๒) และ (๑๐) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของบุคลากรแต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการสรรหาวิชาชีพที่สหวิชาชีพหรือสหวิชาชีพที่จัดทำเนียบทนายได้ ๗ คนในแต่ละสมัยของศาลตุลาการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลตุลาการซึ่งตั้งศาลสหวิชาชีพสรรหา สหวิชาชีพและสหวิชาชีพของสหวิชาชีพหากมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จะตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการเบื้องต้นตามที่มอบหมายก็ได้

ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้มีหน้าที่ลงนามในระเบียบหรือประกาศที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติเห็นชอบแล้ว และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

๒. ตัดร่างมาตรา ๒๗/๒ ออกทั้งมาตรา

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ รายงานความคืบหน้าการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ ว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติกำหนดพิจารณารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ในวาระที่สอง ในวันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยคณะกรรมการวิสามัญมีการแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นสำคัญ สองประเด็นคือ เรื่องที่หนึ่งบทเฉพาะกาล ร่างมาตรา ๖๐ คณะกรรมการวิสามัญได้แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะครบวาระ และเรื่องที่สองคณะกรรมการวิสามัญได้ขยายกรอบระยะเวลาการดำเนินการสรรหา กรรมการสิทธิมนุษยชนชาติแตกต่างจากกรอบระยะเวลาที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะ กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ประเด็นเรื่องการสรรหาบุคคลเพื่อเป็นกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติกรณีคณะกรรมการสรรหาพิจารณาความเหมาะสมของผู้ที่จะได้รับการสรรหาเป็น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้วเห็นว่า มีผู้เหมาะสมที่จะได้รับการสรรหาในแต่ละด้านเกินจำนวนที่ กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการสรรหานำคุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ความชำนาญในภาษาต่างประเทศ ที่เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่มาประกอบการพิจารณาตามที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๓ วรรคสอง กรรมการวิสามัญเสียงข้างมากลงมติให้ตัดออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ติดใจการตัดหลักการในร่างมาตรา ๑๓ วรรคสอง และสอบถามว่า การแก้ไขเพิ่มเติมกรอบระยะเวลาการสรรหา คณะกรรมการวิสามัญได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นใด

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะ กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า ในบทเฉพาะกาลของร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ฉบับที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กำหนดให้ดำเนินการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้แล้วเสร็จภายใน สองร้อยห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับใหม่ใช้บังคับ เมื่อนำมารวมกับระยะเวลาหกสิบวันในขั้นตอนการให้ความเห็นชอบของวุฒิสภา จะต้อง ดำเนินการสรรหาเพื่อให้ได้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยหกสิบห้า วันนับแต่ วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับใหม่ใช้บังคับ

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า การที่ คณะกรรมการวิสามัญแก้ไขเพิ่มเติมโดยขยายกรอบระยะเวลาในการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติถือว่าเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้แสดง ความเห็นเพื่อตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปารีส

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ควรยืนยัน ตามร่างที่ผ่านการลงมติของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. แม้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. จะมีได้ร่วมลงมติด้วยก็ตาม ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลาในร่างมาตรา ๖๑ เพิ่มขึ้นอีก

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. สอบถามว่า ประเด็นคุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเรื่องภาษา กรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ควรยืนยันตามหลักการเดิมของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในประเด็นคุณสมบัติของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเรื่องภาษา ควรปล่อยให้ไปตามมติของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ในวาระที่สองของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในวันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ อาจจะต้องมีการพักการประชุมเพื่อให้คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างบทบัญญัติในส่วนของบทเฉพาะกาลเพื่อนำเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. อาจนำเสนอร่างบทบัญญัติในส่วนของบทเฉพาะกาลให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้มีการพักการประชุมก็ได้ โดยการนำเสนอร่างมาตรา ๖๐ เดิมที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ ส่วนร่างมาตรา ๖๑ ก็ให้นำเสนอร่างที่มีการตัดเรื่องการกำหนดให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับออก และแก้ไขเพิ่มเติมระยะเวลาในการดำเนินการตามร่างมาตรา ๖๑ จากเดิมนี่สิบวันเป็นสามสิบวันตามที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. มีมติ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า กรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ในสัดส่วนของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีการสงวนความเห็นในร่างมาตราอื่น ๆ ด้วยหรือไม่

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในฐานะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า กรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ในสัดส่วนของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้มีการสงวน

ความเห็นในร่างมาตราอื่น ๆ เพราะส่วนใหญ่กรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

จากนั้น นายชาติชาย ฦ เชียงใหม่ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์ และสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เสนอต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้กับสื่อมวลชนทุกแขนง เพื่อให้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้อย่างถูกต้อง

ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญให้กับสื่อมวลชนทุกแขนง ณ รัฐสภา โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจดำเนินการร่วมกับสมาคมสื่อมวลชน หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ แห่งประเทศไทย ด้วยก็ได้ ในส่วนของรายละเอียดในการดำเนินการนั้นให้นำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๕ นาฬิกา

นายณฤพณ์ ฐลีจันทร์
 นิติกรปฏิบัติการ
 นายรัฐภูมิ คำศรี
 นิติกรชำนาญการพิเศษ
 นายเฉลิมศักดิ์ ใจธานี
 วิทยากรชำนาญการ
 ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
 สำนักกรรมการ ๒
 ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์